

“अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्हयातील युवकांसाठी
कौशल्य विकास कार्यक्रम” ही केंद्र पुरस्कृत
योजना राज्य योजनेत समाविष्ट करण्यास मान्यता
देणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : निधिवि-२०२१/प्र.क्र.८९/व्यशि-३,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १७ जुलै, २०२५

- वाचा:**
१. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय, क्र. आयटीआय-२०११/प्र.क्र.३७/व्यशि-३, दिनांक ३०.०६.२०११
 २. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय, क्र. आयटीआय-२०११/प्र.क्र.३७/व्यशि-३, दिनांक २६.०२.२०१४
 ३. कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, शासन निर्णय, क्र. व्यशिअ-२०२०/प्र.क्र.१०२/व्यशि-१, दिनांक : ०७.४.२०२२
 ४. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र क्र.१२ /नियोजन/lwe/२०२४-२५/३५१, दिनांक: १३.०३.२०२५

प्रस्तावना

देशातील नक्षलवादी भागातील युवकांच्या विकासासाठी “अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्हयातील युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम” या केंद्र पुरस्कृत योजनेतर्गत दीर्घ मुदतीचे व अल्प मुदतीचे अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्याचा केंद्र शासनाचा मानस आहे. जेणेकरून नक्षलग्रस्त विभागातील युवकांना शिक्षणाच्या संधी उपलब्ध होऊन ते अतिरेकी कारवायांकडे प्रवृत्त होणार नाही, या उद्देशाने केंद्र शासनाने हा कार्यक्रम हाती घेतला असून हा कार्यक्रम देशातील ३४ जिल्हयात राबविण्यात येत आहे. अल्प व दीर्घ मुदतीचे अभ्यासक्रम नक्षलग्रस्त भागात सुरु करण्यात येऊन आदिवासी तरुणांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे हा योजनेचा मुख्य उद्देश ठेवून अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्हयातील युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम या केंद्र पुरस्कृत योजनेस या राज्यामध्ये राबविण्यास दिनांक ३० जून, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

सदर योजनेतर्गत गडचिरोली जिल्हयात जिमलगट्टा येथे व गोंदिया या जिल्हयात पालांदूर येथे औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था जिमलगट्टा जि. गडचिरोली व पालांदूर जि. गोंदिया येथील पदांना मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजनेतर्गत केंद्रशासनाचा हिस्सा ७५ टक्के व राज्य शासनाचा हिस्सा २५ टक्के असून भांडवली खर्च केंद्र शासनाकडून व महसूली खर्च राज्य शासनाकडून होत होता.

२. अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्ह्यातील युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम (LWE) या योजनेची वैधता केंद्र शासनाकडून दिनांक ३१.३.२०२४ रोजी संपुष्टात आलेली आहे. त्यामुळे सदर योजनेकरीता केंद्र शासनाच्या हिस्स्यातील निधी उपलब्ध होणार नाही.

३. सद्यस्थितीत अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्ह्यातील युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम या योजनेतर्गत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, पालांदूर जि. गोंदिया या संस्थेचे बांधकाम पूर्ण झालेले आहे व संस्था स्वतःच्या इमारतीत कार्यरत आहे. शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, जिमलगट्टा, ता. अहेरी, जि. गडचिरोली अल्लापल्ली येथे सुरु करण्यात आलेली आहे. शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, जिमलगट्टा, ता. अहेरी, जि. गडचिरोली या संस्थेच्या प्रशासकीय व कार्यशाळा इमारत बांधकामाच्या रु. १४.३९ कोटी इतक्या किंमतीच्या अंदाजपत्रकास दि. २९.१२.२०२२ अन्वये प्रशासकीय मान्यता दिलेली आहे. तथापि, निधी अभावी अद्यापि बांधकाम अपूर्ण आहे.

४. सदर योजनेस केंद्र शासनाकडून यापुढे निधी उपलब्ध होणार नसल्याने अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्ह्यातील युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम योजनेचा राज्य योजनेत समावेश करणे आवश्यक आहे. त्याअनुषंगाने औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, जिमलगट्टा, ता. अहेरी, जि. गडचिरोली व शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पालांदूर जि. गोंदिया येथील शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा खर्च राज्य योजनेतर्गत निधीतून करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

अतिरेकी कारवाईग्रस्त जिल्ह्यातील युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम ही केंद्र पुरस्कृत योजना दिनांक ३१.३.२०२४ रोजी संपुष्टात आल्याने सदर योजनेचा राज्यस्तरीय योजनेमध्ये समाविष्ट करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर योजनेतर्गत शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पालांदूर, जि. गोंदिया व शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था जिमलगट्टा, जि. गडचिरोली येथील संस्थां राज्य योजनेतून कार्यन्वित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर दोन्ही संस्थेतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या अभ्यासक्रमाचा तपशिल या शासन निर्णयासोबतच्या प्रपत्र “अ” मध्ये देण्यात येत आहे.

२. शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पालांदूर, जि. गोंदिया व शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था जिमलगट्टा, जि. गडचिरोली येथील दोन्ही संस्थांकरीता वाचा येथील दिनांक ०७.०४.२०२२ च्या विभागाच्या सुधारित आकृतीबंधानुसार ३८ शिक्षक व शिक्षकेतर नियमित पदे व १६ पदे बाह्ययंत्रणेद्वारे अशा प्रकारे एकूण ५४ पदांवरील वेतन व मानधनकरीता प्रतिवर्षी रु. ३२६.९७ लाख (अक्षरी रुपये तीन कोटी सव्वीस लाख सत्यान्नव हजार फक्त) खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पालांदूर, जि. गोंदिया व शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था जिमलगट्टा, जि. गडचिरोली करीता यंत्रसामुग्री, हत्यारे याकरीता सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात आवर्ती व अनावर्ती खर्च रु. ६८२.९९ लाख (अक्षरी रुपये सहा कोटी ब्याऐंशी लाख नव्यानऊ हजार फक्त) खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर खर्चाचा तपशिल या शासन निर्णयासोबतच्या “प्रपत्र अ” आणि “प्रपत्र ब” मध्ये देण्यात आला आहे. तसेच शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था

जिमलगट्टा, जि. गडचिरोली येथील औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे बांधकामाकरीता रु. १४३९.०० लाख (अक्षरी रुपये चौदा कोटी एकोणचाळीस लाख फक्त) अशा एकूण आवर्ती, अनावर्ती व बांधकामाच्या रु. २१२१.९९ लाख (अक्षरी रुपये एकवीस कोटी एकवीस लाख नव्यानऊ हजार फक्त) इतक्या खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षाच्या मंजूर तरतूदीतून संस्थेकरीता खालीलप्रमाणे खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

वेतन व इतर बाबींवरील खर्चाकरीता लेखाशिर्ष -

मागणी क्रमांक कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग मागणी क्र.झेड ए-२, २२३० कामगार व सेवायोजन, ०३-प्रशिक्षण, ००३ कारागिर व पर्यवेक्षक यांचे प्रशिक्षण(०२) कारागिरांचे तांत्रिक व व्यवसायिक प्रशिक्षण, (०२)(०८) प्रवेश क्षमता वाढविण्यासाठी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा विस्तार करणे(कार्यक्रम)(२२३०ए२०९) (कार्यक्रम)

भांडवली बाबींवरील खर्चाकरीता लेखाशिर्ष -

जिमलगट्टा जि. गडचिरोली या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेच्या बांधकामावरील खर्च रु. १४३९.०० लाख जुन्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा दर्जावाढ (४२५००२४०२) (५३) मोठी बांधकामे (कार्यक्रम) या योजनेतर्गत तरतूदीतून करण्यात येईल.

५. सदर शासन निर्णय मा. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ०३ जुलै, २०२५ रोजी विधानभवन, मुंबई येथे पार पडलेल्या बैठकीमध्ये विषय क्र. ६ वर मिळालेल्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०७१७१६४९२५९२०३ असा आहे. हा निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मुं. उ. भरोसे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री (कौ.रो.उ. व ना.) कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. अपर मुख्य सचिव, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. सह सचिव, कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
८. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, नागपूर
९. जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण कार्यालय, नागपूर (संचालनालयामार्फत)
१०. निवड नस्ती, व्यशि-३

प्रपत्र अ

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पालांदुर जि. गोंदिया व
शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, जिमलगट्टा जि. गडचिरोली येथील कार्यरत
संस्थेतील व्यवसाय अभ्यासक्रमाचा तपशिल

(रु.लाखांत)

अ.क्र.	व्यवसाय	तुकड्यांची संख्या	प्रवेश क्षमता	यंत्रसामुग्री व हत्यारे एकूण खर्च (अंदाजित)	टूलकिट्स
१	विजतंत्री (Electrician)	४	४०	४०.००	१०.००
२	तारतंत्री (Wireman)	४	४०	४०.००	१०.००
३	मोटार मेकॅनिक (Motor Mechanic Vehicle)	४	४८	८५.००	२०.००
४	जोडारी (Fitter)	४	४०	६०.००	१०.००
५	शिवण टेक्नॉलॉजी (Sewing Technology)	४	४०	२५.००	१०.००
	एकूण	२०	२०८	२५०.००	६०.००

प्रपत्र ब

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पालांदुर जि. गोंदिया व शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, जिमलगट्टा जि. गडचिरोली येथील पदांचा तपशिल

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था पालांदुर जि. गोंदिया व शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, जिमलगट्टा जि. गडचिरोली येथील मंजूर पदांचा तपशिल				
अ.क्र.	पदांचे नांव	वेतनश्रेणी	एकूण पदे	पदांचे वेतन (वार्षिक वेतन) (लाखात) (अंदाजित)
अ) नियमित वेतनश्रेणीतील पदे				
१	प्राचार्य (म.शि.से. गट - ब)	एस-१७ : ४७६००-१५११००	२	२४.४८
२	गट निदेशक	एस-१५ : ४१८००-१३२३००	२	२१.०४
३	शिल्प निदेशक	एस-१४ : ३८६००-१२२८००	२०	१९४.९०
४	गणित तथा चित्रकला निदेशक	एस-१४ : ३८६००-१२२८००	२	१९.४९
५	वरिष्ठ लिपीक	एस-८ : २५५००-८११००	२	१३.१२
६	सहायक भांडारपाल	एस-६ : १९९००-६३२००	२	१०.३९
७	लिपिक नि टंकलेखक	एस-६ : १९९००-६३२००	४	१९.०७
	वसतिगृहाकरीता			
१	वसतिगृह अधीक्षक	एस-१० : २९२००-९२३००	२	१४.५०
२	लिपिक नि टंकलेखक (वसतिगृह)	एस-६ : १९९००-६३२००	२	९.९८
	एकूण पदे		३८	३२६.९७

बाह्ययंत्रणेद्वारे घ्यावयाच्या मनुष्यबळ सेवा :-

अ.क्र.	मनुष्यबळ सेवा	संख्या	वार्षिक वित्तिय भार (लाखात)
१	एम्प्लॉएबिलिटी स्किल्स निदेशक	२	६.७२
२	पहारेकरी	६	८.१०
३	सफाईगार	२	२.७
४	चतुर्थश्रेणी कर्मचारी	६	१०.८०
	एकूण पदे	१६	२८.३२

प्रपत्र क

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था जिमलगट्टा जि. गडचिरोली व पालांदूर जि. गोंदिया या संस्थेसाठी येणाऱ्या आवश्यक आवर्ती व अनावर्ती खर्च तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

(रु. लाखांत)					
आवर्ती बाब			अनावर्ती बाब		
अ.क्र.	बाब	आवश्यक तरतूद	अ.क्र.	बाब	आवश्यक तरतूद
१	वेतन	३२६.९७	१	यंत्रसामुग्री व हत्यारे	२५०.००
२	दुरुध्वनी, वीज व पाणी	४.००	२	टूलकिट्स	६०.००
३	कंत्राटी सेवा	२८.३२			
४	कार्यालयीन खर्च व प्रवास खर्च, इतर खर्च	९.५०			
५	भाडेपट्टी व कर	१.२		एकूण	३१०.००
६	विद्यावेतन	३.००			
	एकूण	३७२.९९			
	एकूण आवर्ती व अनावर्ती खर्च रु.	६८२.९९			